

II seria zadań domowych z elektrodynamiki klasycznej (2011/12)

Zadanie 1. Wykonać następujące całki bezpośrednio oraz korzystając z tw. Gaussa lub Stokes'a:

- a) $\int_S x^2 dy \wedge dz + y^2 dz \wedge dx + z^2 dx \wedge dy$, gdzie S jest zewnętrzną częścią sześcianu: $0 \leq x \leq a$, $0 \leq y \leq a$, $0 \leq z \leq a$.
- b) $\int_C 6dx + yz^2 dy + (3y + z)dz$, gdzie C jest trójkątem, o wierzchołkach: $(0, 0, 0)$, $(0, 1, 0)$, $(0, 0, 2)$ (których kolejność określa również kierunek całkowania).

Zadanie 2. Potencjał wytwarzany przez neutralny atom wodoru w stanie podstawowym dany jest wzorem:

$$\phi = \frac{qe^{-2r/a_0}}{4\pi\epsilon_0 r} \left(1 + \frac{r}{a_0} \right),$$

gdzie q jest ładunkiem elementarnym a a_0 promieniem Bohra. Znaleźć rozkład ładunku wytwarzającego ten potencjał i podaj interpretację fizyczną otrzymanego wyniku (uważaj na niespodzianki w $r = 0$).

Zadanie 3. Obliczyć następujące całki:

- a) $\int_{-2}^2 (2x + 3)\delta(3x) dx$
- b) $\int_{-1}^1 9x^2\delta(3x + 1) dx$
- c) $\int_{-\pi}^{\pi} \delta(\cos x) dx$
- d) $\int (r^2 + \vec{r} \cdot \vec{a})\delta^{(3)}(\vec{r} - \vec{a}) dV$
- e) $\int e^{-r} \vec{\nabla} \cdot \left(\frac{\hat{e}_r}{r^2} \right) dV$

gdzie w ostatnich dwóch przykładach całkowanie odbywa się po całej przestrzeni.

Zadanie 4 (nadobowiązkowe). Rozważmy kulę o promieniu R i środku w początku układu współrzędnych. Niech ładunek q znajduje się w punkcie $\vec{s}$ gdzie $|\vec{s}| < R$.

- a) Udowodnić, że uśrednienie pola elektrycznego wytworzonego przez ładunek q po całej objętości kuli jest równoważne obliczeniu pola elektrycznego w punkcie $\vec{s}$ w sytuacji, gdyby kula była jednorodnie naładowana z gęstością ładunku $\rho = -q/(\frac{4}{3}\pi R^3)$
- b) Korzystając z powyższego faktu oraz prawa Gaussa pokazać, że średnie pole elektryczne wewnątrz kuli pochodzące od ładunku q wynosi:

$$\vec{E}_{\text{sr}} = -\frac{q\vec{s}}{4\pi\epsilon_0 R^3}$$

Z powyższego faktu oraz zasady superpozycji wynika następujące stwierdzenie. Średnie pole elektryczne wewnątrz kuli pochodzące od rozkładu ładunków wewnątrz niej wynosi:

$$\vec{E}_{\text{sr}} = -\frac{\vec{d}}{4\pi\epsilon_0 R^3}$$

gdzie $\vec{d}$ jest momentem dipolowym rozkładu ładunku wewnątrz kuli.

- c) Potencjał punktowego dipola umieszczonego w środku układu współrzędnych o momencie dipolowym $\vec{d}$ wynosi

$$\phi = \frac{1}{4\pi\epsilon_0} \frac{\vec{r} \cdot \vec{d}}{r^3}.$$

Przy naiwnym obliczeniu pola elektrycznego dipola otrzymujemy wyrażenie

$$\vec{E} = \frac{1}{4\pi\epsilon_0 r^3} \left[3(\vec{d} \cdot \hat{e}_r)\hat{e}_r - \vec{d} \right]$$

Uzasadnić, że powyższy wzór nie może być poprawny, gdyż średnie pole wewnątrz kuli o promieniu R nie spełnia udowodnionego wcześniej twierdzenia.

- d) Pokazać, że dodanie członu $-\frac{1}{3\epsilon_0}\vec{d}\delta^{(3)}(\vec{r})$ do wyrażenia na pole elektryczne dipola rozwiązuje sprzeczność.